

PAP PÉTER

Mi tette a népi-nemzeti ellenzéket? Az ellenzéki „párhuzamos” elit kérdései Csengey Dénes (1953–1991) biográfiája alapján

Az 1989-es politikai rendszerváltozás mind teljesebb megértéséhez szükséges a történetek rekonstruálása – ez a közhelyszámba menő alapvetése minden más tudományos munkának is. Ezen időszak kapcsán is kézenfekvőnek mutatkozik az egyes kiemelt szereplők életrajzának kutatása. Ebben az értelemben különösen érdemes olyan személyeket keresni, akiknek egyéni életútja kellően szélsőséges ahhoz, hogy rávilágítson ezen történelmi esemény – politika- és társadalomtörténeti értelemben vett – összetettségére, sokszínűségére.

Mindezek alapján került a fókuszba Csengey Dénes, a Magyar Demokrata Fórum alapítója, író-költő, aki 1990-től haláláig országgyűlési képviselő is volt. Csengey a rendszerváltoztatás időszakának egyik megkerülhetetlen, a nyilvánosság előtt gyakran szereplő, markáns politikai arcéllal, és egy nagyon különös életúttal rendelkező szereplője, akiknek a kortárs recepciója is hasonlóan erőteljes volt.

A szakirodalom és az életút eddigi ismeret elemeinek elmélyültebb vizsgálata során egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy ez a téma nem csak a rendszerváltoztatás politika- társadalom- és eszmetörténetéhez képes érdemi adalékokat szolgáltatni, hanem a Kádár-korszak kései időszakának társadalomtörténete kapcsán is igen beszédes lehet. Nem másról van szó, mint az ellenzéki mozgalmak társadalomtörténetéről: kik, miért, milyen „beavatás” alapján, milyen személyes háttérrel kerültek be ebbe a sajátos ellenelitbe (párhuzamos elitbe). Hogyan tudott ez a csoport „kiválasztódni”, és ez a folyamat milyen konkrét és közvetlen reakciókat váltott ki a hatalom részéről. Csengey életrajza erre nézvést valóban sok új szemponttal és információval szolgálhat.